

пам'ять про людину — одного з найвидатніших художників-гуманістів минулого століття.

Микола Миколайович Ге поселився на хуторі, який мав тоді назву Іванівський, у 1876 році. Професор історичного та портретного живопису, член Петербурзької Академії мистецтв, автор славнозвісної картини «Темна вечерея», яку придбав сам Олександр II для музею Академії. Чому ж він проминяв усе це на тихе хутірське життя? Чого шукав тут, на лоні мальовничої української природи? Відповіді в його листах:

«Все, что могло бы составить мое материальное благосостояние шло вразрез с тем, что мною чувствовалось на душе».

«Я буду хозяйничать и этим жить, а искусство будет свободно».

І ще: «Лучше в лишениях окончить, но не изменять своим убеждениям. А помнить все равно, что на золотом ложе или под воротами».

«Що є істина?» — це не тільки назва написаної ним саме тут картини, це і запитання до самого себе і відповідь знову ж у листі до Л. М. Толстого, щирим приятелем і послідовником якого був художник.

«Мне только и радости, что я могу чувствовать эту истину». Про все це ми дізнались побувавши тоді в народному музеї художника М. М. Ге, створеному з ініціативи спочатку вчителя історії, а потім і його беззмінного директора протягом трьох десятиліть Олександра Силовича Циганка і при активній допомозі правнучатої племянниці художника Ольги Севаст'янівни та її чоловіка Миколи Миколайовича Кузнецових.

Ще під час святкування десятирічного ювілею музею Миколи Миколайовича Ге, Олександр Силович наголошував на необхідності зміни його статусу, переведення його в ранг філіалу Чернігівського художнього музею. І він був правий. Бо вже минулого року, коли ми знову побували тут, нас вразило запустіння не тільки на самій могилі (де і досі красується надпис «Іморурці Петрівна Ге» замість Ганни Петрівни), але і в музеї. Формально він існує, ним на громадських засадах опікується учителька А. П. Гриценко. Але такого поняття як народне, народний зараз вже не існує, або державне або моє. До речі, як сказала нам в розмові Антоніна Павлівна, є вже і спроби деяких бізнесменів зробити його «своїм». Воно, може, й непогано, якби у музею з'явився справжній господар. Зберігається ж «Розп'яття» Ге ось вже майже століття в приватній колекції ОРСЕ під Парижем (про згадане також довідалися в музеї, хоча в літературі про це і не згадується). Але то у Франції, а то у нас, і я не впевнена, що через деякий час багатющий документальний матеріал, інші цінні раритети не потраплять у ту ж Францію, чи за океан.

І ще одне. До хутора, який розташований недалеко від залізничної станції Плиски, дуже важко добиратись, бо немає дороги з твердим покриттям.

Хоч цією дорогою і прийшов свого часу до М. М. Ге Л. М. Толстой, але зараз варту було б ці 4—5 км шляху привести в порядок.

Ірина РАЛЬЧЕНКО,

м. Чернігів.

ДИВО МИСТЕЦЬКЕ—ДИВО САМОБУТНЄ

Це були, здавалося б, рядові шістдесяті роки. Ольга Боднар-Талин навчалася в школі в Рочестері. Енергійна. Допитлива. Оригінально малювала. Захоплювалася театральним життям. Та коли заходила розмова між друзями, хто й ким буде, про Ольгу говорили: «Бути тобі відомою актрисою. А може, навіть оперною зіркою. Грати великі ролі у фільмах».

Судили з того, що бачили, який неспокойний творчий характер мала дівчина, як вона тягнеться до знань, цікавиться великими постатями мистецтва.

Проте все це більше жило в самій дівчині. Бо вона мало з ким ділилася своїми подальшими життєвими планами. Але з раннях років було видно: найбільше віддавалася малюванню, сцені.

Навчалася східно-європейським танцям, співала як солістка у відомому тоді на весь Рочестер церковному хорі. Причому, вже тоді голос Ольги знавці церковного співу відзначали як рідкісний, а представники української громади (батьки Ольги Боднар-Талин теж українці. Батько Р. М. Боднар із Західної України, а мати — А. С. Боднар родом з Козилівки Корюківського району), а вона в Рочестері на той час була кількатисячною, — приходили помилуватися чарівним, цілющим співом.

Кажуть, щоб стати відомим артистом, необхідно піти складною, зигзагоподібною дорогою. Такою вона була, і в дуже відомій уже тепер актриси театру та опери американки та українки (за походженням Ольги Боднар-Талин. Відразу навчалася у школі

мистецтв. Серед інших була найактивнішою в багатьох драматичних постановках. Захопилася фотографією. Знімки з оригінальними композиціями уже знаходили відгуки фотомайстрів. Здавалося, от і знайшла себе! Та раптово, після трьох з половиною років навчання Ольга залишає Школу мистецтв і їде до Індії. Потім в 1969-ім святкує Новий рік в Пакистані, де й вирішує: «Присвячу себе виконавському мистецтву. Щоб там не говорили». Про це повідомила й своїм батькам. «Та що ти, Ольго, розумієш, яку ти обираєш професію? Скільки складнощів? Яка велика конкуренція! Та й платня не всюди в театрах задовільна. У малюванні ти ж маєш успіхи!..»

Але слово Ольги було тверде. Випадок долі — і її голос вже прослуховували фахівці, які його високо оцінили. І відразу ж дали можливість зіграти роль у Бостоні, де вона в спектаклі замінила відому вже тоді Джейн Куртін, яка переїхала до Нью-Йорка. Потім знову не один раз був щасливий збіг обставин — і нові ролі... Режисер помітив, як уміло може триматися на сцені Ольга Боднар, як її дружними оплесками вітають шанувальники театру. І не тільки в Бостоні, а й в інших великих містах США, де гастролювали.

До неї вже приходила слава. Після шести років праці на сцені. І знову пошук, зміна... Вирішила працювати з таким відомим продюсером Бродвею, як Холлоу Принс. І її творчі зв'язки з Принсом міцніли. Вона уже грає провідну роль в «Фантом опері». Про Ольгу, її унікальний голос знають в кожному домі країни.

Ще рік напруженої сценічної праці — і її ролі високо оцінюють визначні оперні фахівці Пласидо Домінго та Беверлі Шіллз. О. Боднар на цей час по-справжньому захоується в оперу. Її запрошують до театру опери та балету Нью-Йорка. У цей час працює з радянськими сценічними перекладами. Їй у цій справі віддається перевага, бо добре знає російську, вільно володіє українською. І знову гастролі. Гастролі по усій великій Америці! В одному великому місті її помічають фахівці з... України. Оперні солісти. Дізнавшись, що вона українка і добре володіє рідною мовою батьків, запрошують (ї укладають контракт) до Київського театру опери та балету, на що Ольга дає згоду.

Театральні гастролі додавали сил нашій сестрі по крові. І знову — нове визнання: у листопаді того року одержує флоридську премію Тоні — нагороду Карбонелл за найкраще підтримання публікою актриси. А про «Фантом» — цю величну оперу, про її провідних виконавців, серед яких і О. Боднар, уже пишуть в таких популярних газетах, як «Нью-Йорк Таймс», «Лос-Анжелес таймс», «Вашингтон-пост», у багатьох журналах США та Канади.

За тим схвально оцінила преса опери «Сумування» та «Пікова дама», де провідні ролі належали О. Боднар-Талин. Паралельно актриса грає в спектаклях. Її головні ролі в Нью-Йорку — в спектаклях в Манхеттенському театрі-клубі, в Круглому репертуарному (театрально-музичні вистави), в театрі 78-ої вулиці, в реп-театрі, в центрі мистецтв Мерсера... Чотири роки вона була театральним директором в Нью-Йорку.

Популярність їй принесли і фільми «Вбивці дитини з Атланти», «Двір розлучень», «Край ночі», які обійшли кінотеатри, «крутилися» телебаченням у США, Канаді, Мексиці, країнах Латинської Америки та Західної Європи. Ще більшу популярність здобула О. Боднар, зігравши бездоганно роль Світлани в художньому фільмі «Москва на Гудзоні», який з успіхом у «перебудовні горбачовські роки» обійшов кінотеатри усіх держав колишнього СРСР. За касовим збором в Союзі він посів одне з перших місць.

О. Боднар-Талин мала в окремі вісімдесяті роки унікальну працездатність. Бувало, протягом тижня грала провідні ролі в шістьох спектаклях, як громадська діячка виступала по телебаченню. І водночас знову поверталася до оперних ролей. Злі язички їй говорили: «Уже пізно тобі в опері... Там нічого робити...» А талановита і наполеглива актриса: «В опері я прагну втілити усі свої задуми. І я це зроблю». Що й довела. І з душею, як це властиво українці, у «Фантомі» вона зіграла головну роль Маддам Гірі. І в Америці її називають оперною року, великим шедевром мистецтва. А фотокартки О. Боднар-Талин та її колеги, як лауреатів, з'являться в багатьох виданнях США.

Велика популярність до неї прийшла не простим шляхом. Були роки, коли Ольга щодня, як кажуть, шліфувала, відточувала свою майстерність. Удосконалювала голос, артистичність, навіть прості жести. Якщо це опера, спектакль, фільм, то вона десятки разів «пропускала через себе» ті ролі ще до виходу на сцену, чи на знімальний майданчик. Якщо ж опера — вона зарані прагнула якомога більше дізнатися про її автора, про перших виконавців, про те, де вони проживали, про культуру, мистецтво тієї країни, де вони творили. Усе це допомагало сягнути високої майстерності.

Коли трапляється вільний час, актриса не сумує. Займається квітникарством. Малює. І не тільки фарбами, олівцями, а й... пальцями та розумом... Створює оригінальні малюнки за допомогою багатоколірних рідкісних каменів, мінералів. І такі її малюнки — справжні шедеври. Мало хто залишається байдужим. Бо створене це талановитою художницею.

Тепер, у цей літній час, О. Боднар-Талин гастролює по Америці. Виступає в переповнених залах, де подовгу лунають бурхливі аплодисменти. Її, як талановиту актрису, добре знають, бували на виставах і надсилали високі відгуки-оцінки та поздоровлення прем'єр-міністр Великобританії Джон Мейджор, президенти США Джордж Буш і Білл Клінтон, Президент України Леонід Кучма (до речі, керівник нашої держави під час нещодавнього візиту до США вітав актрису на обіді у Білому домі, куди було запрошено і дуже відомих в США американців українського походження).

Дуже пам'ятні виступи О. Боднар-Талин як діячки культури в Українському інституті Америки, взагалі, перед багатьма українськими громадами США.

Актриса, хоч і народилася в Америці, але справжня українка. Неоднораз торік зверталася до Президента США Білла Клінтона, щоб Америка на краще змінила ставлення до України. Переконувала, доводила... і до неї прислухалися.

Нашого цвіту українського, кажуть, по всьому світу. О. Боднар-Талин, — визначна актриса, думається, квіт унікальний, яким захоплюється увесь світ. Вона — диво-самобутнє у Великому мистецтві США. І України, бо звідси її коріння.

Віктор БОЖОК.

м. Корюківка

